

ovšem patří do galerie zcela zapomenuté elity národa.

Tuší snad český havíř z druhé poloviny dvacátého století, že názvy nástrojů, kterých se denně dotýká, spoluvytvářel někdejší ředitel Rothschildových dolů v Moravské Ostravě *Eduard Hořovský*? Jistě ne. Tento vynikající báňský odborník, který v mládí poslouchal na univerzitě jazykovědné přednášky Čelakovského a později studoval na hornických akademiích ve Štiavici a Příbrami, vydal roku 1890 *vlastním nákladem* svůj *Německo-česko-ruský hornický a hutnický slovník*. Neúporně na něm pracoval po večerech téměř čtvrt století, v nikým neplacených přesčasových hodinách.

Aby byl odstraněn jazykový makaronismus v řemeslech, začal úředník na statku knížete Schwarzenberga v Třeboni *František Špatný* trpělivě sbírat polozapomenuté české lidové názvy. Výsledkem jeho práce je celá *knihovna česko-německých slovníků pro krejčí, švadleny, myslivce, zámečníky, strojníky, truhláře, jircháře* a příslušníky mnoha dalších profesí.

Důstojník československé lidové armády také pochopitelně neví, že mnoho povolů, kterými dnes a denně utvrzuje kázeň svých vojáků, vytvořili *Tyrš* nebo rakouští setníci *Patrik Blažek*, *Beneš Krabice*, *Ferdinand Čenský* a další.

Nikoliv ovšem v pohodlné kanceláři vojenského historického ústavu či Ústředního domu armády, ale pěkně v době volna, potají, pod ochranou pseudonymu, neboť čeští důstojníci sloužící aktivně v rakouském vojsku se nesměli jinak literárně projevovat, než německy nebo maďarsky. Vojenský politruk nebo komunistický propagandista, kteří ze sebe horlivě sypou citáty z Marxova *Kapitálu*, si asi také nikdy nelámali hlavu otázkou, zda by mohl Šmeral uvést do češtiny toho klasika, kdyby mu předtím nevymysleli národohospodářské termíny klasikové naší politické ekonomie – Bráf, Kaizl, Trkal.

Mohli bychom dále pokračovat v dlouhém výčtu jmen, neboť galerie zapomenutých postav národa, které se aktivně podílely na formování našeho národního života, je takřka nevyčerpatelná. Čím delší je pouhý soupis jmen vynikajících jednotlivců, tím silnější je elitní vrstva středního stavu, který v našem národě vždy tvořil většinu. Proto je nesmyslné pokoušet se z těchto jmen – z těch věhlasných i těch téměř anonymních – sestavovat nějaký žebříček elity národa.

Protože většina z nich snese i ta nejpřísnější evropská měřítká, skrývají se v galerii našich zapomenutých přecetné náměty k typicky českým europortrétům.

leden 1981

VÁNOCE

Už opět blíží se den,
kdy byl Ježíš Kristus narozen.

Den rodiny, lásky a pokoje,
kdy ustat by měly souboje.

Pečení cukroví, zdobení stromečku,
magická nálada na každém místěčku.

Lidé se radují a slaví spolu,
rodiny se scházejí u jednoho stolu.
Zářivý sníh zdobí nám ulice,
každý dodržuje nějaké tradice.
To je ten překrásný vánoční čas,
na který čekáme zas a zas.

ANITA DANČOVÁ, 15 let

Arabsko-evropské ligy, žádá, aby tradiční Piet byl v průvodu při vítání Mikuláše v Antwerpách vyměněn za „neutrální a moderní verzi“ (!?).

A naopak: obyvatelé bývalé nizozemské kolonie Antilly, kde se mnoho dětí na tradičního Mikuláše a Pieta těší, se přidávají a dokonce se šminkují na ještě tmavší barvu, než už mají!

Když Černý Petr, tak už opravdu černý...

P. S.: Chudák Mikuláš, co ten už toho zkusil... A pamatujete se na dědka Mráze? ■

První sněhová vločka

KAROLÍNA KOSOVÁ, 15 LET

Pohlédnu z okna. Z oblohy padají sněhové vločky a měkce dopadají na zem. Náhle se otevrou dveře, propustí do domu chladný víchr, až zaplápolá jinak klidný oheň v krbu. Otřesu se zimou. Vstoupí vysoký mladík s vlasy rudými jako oheň, na kterých pomalu roztává napadaný sníh. Oblečený je do černého kabátu, dlouhých hnědých kalhot, boty už má rozchozené z dlouhé cesty. Matka k onomu mladíkovi přibíhá a vede ho ke stolu, kde stojí miska horké polévky a kus právě upečeného chleba. Otec bere do rukou mladíkovy boty, které si sundal, a kritickým pohledem si je prohlíží. Nakonec je hodí do kouta se slovy, že už nejdou spravit, a usedá ke svému ševcovskému stolu. Jeho tvář se uvolňuje při pohledu na věci, které mu dělají radost. Jeho ruce se chvějí nedočkavostí, neboť vědí, že po čase se zase vracejí k práci, kterou milují. Dříve otec dělal boty pro samotného krále. Dnes je dělá jen mě nebo pro matku a také, jednou v roce, když k nám přijde potulný pěvec jménem Adrian.

Seskočím z parapetu a přejdu k Adrianovi. Opatrně si sednu na lavici vedle jeho loutny. Pozoruji jeho prsty, které jakoby za ten rok, co tu nebyl, ještě víc zesílily. Lehce se zamračím, když si všimnu malých bílých jizviček na hřbetu jeho ruky. Adrian jako potulný pěvec cestuje po našem království. Jako jediný ho procestoval tam a zpátky. Zná všechna města i vesnice, tajné stezky lesních elfů a dokonce i tajemné jeskyně a chodby trpaslíků. Ří-

ká se, že Adrian svými písněmi rozplakal kdejakého kamenného trolla, že rozesmál lesní víly, že samotná elfí královna ho žádá, aby hrál na jejích oslavách. Adrian se jen na málo míst vrací každý rok. A naše chaloupka, ukrytá v lese, je jedním z nich. A my jsme za to rádi.

Jako malá jsem se ho ptala, proč tomu tak je. Tenkrát mi Adrian pověděl, že to je proto, že můj otec dělá nejlepších boty z celého království. Jako jediný dokáže kůži sešít tak, že se mu boty rozpadnou, až když jde horkou stezkou k nám. Ale já vím své.

Každý rok jsem o tom přesvědčená víc a víc. Vidím to všude. Když se kouknu na otce, který se zase šťastně usmívá, protože dělá to, co ho naplňuje. Když se kouknu na matku, která je celá rozesmátá z historky, kterou jí Adrian vypráví. A když se kouknu na Adriana, který mi pohled oplácí. V očích mu hrají jiskry štěstí. Položím si hlavu na ruce a s úsměvem na rtech pozoruji Adriana, který vytáhl loutnu a začal hrát. S prvním tónem zahráným na jeho loutnu, slyším zvonivý zvuk. Usmějí se. To dopadla první sněhová vločka. Ne zimní, ale vánoční.

S pohledem na svoji rodinu, která je zase kompletní, se usměji. V duchu řeknu tu větu, kterou chci říct celý život: Šťastné a veselé Vánoce, nahlas ale nemohu. Už dávno jsem si přestala přát, abych mohla mluvit. Víím, že i jeden úsměv toho řekne víc než dost. A tak jen dál pozoruji svoji rodinu a jsem šťastná, protože jsme spolu. O tom přece Vánoce jsou. ■

NA VÁNOČNÍ TÉMA

V Americké zátoce,
kus od města Reno,
strávila jsem Vánoce,
sněhu všude plno.

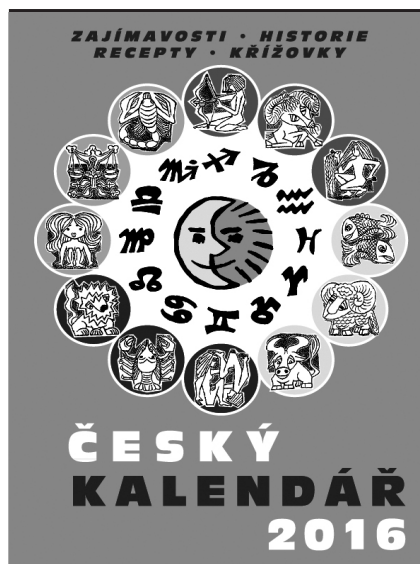
Máma, táta, dědeček,
to vám byly emoce!
Nadskakoval domeček,
slavili jsme divoce.

Z krocana nám na talířích
zůstal už jen výpeček,
a z koláče dýňového
nezbyl ani drobeček.

Po večeři děda tasil
whisky malý vzoreček,
než však stihl okusit,
rozezněl se zvoneček.

Kvapně chňapl číši svoji,
pozvedl ji vysoce,
srdečně se zachichotal,
popřál krásné Vánoce!

Zuzana Al-Chalabi, 16 let

Český kalendář 2016

Tradiční ročenka plná zajímavého čtení na téma česká historie, výročí roku 2016, významné osobnosti, česká příroda, poezie, povídky, písničky, křížovky, úryvky ze zajímavých knížek, aj.

Vhodný dárek pod stromeček i jako podpora při výuce českého jazyka a reálií v kurzech češtiny pro Čechy v zahraničí apod. Vydáváme již od roku 1996.

Brožovaná publikace, cena v ČR 149 Kč + poštovné 21 Kč, v Evropě 10 EUR a v zámorí 15 USD i s poštovným. ■ Platit je možno na účet 110 103 4001/5500, složenkou nebo u našich zástupců v zahraničí. Rádi Vás s nimi spojíme, když nám napíšete.

Objednávejte na: cesky-dialog@seznam.cz nebo tel.: +420 739 091 057

Zase Vánoce a zase o rok starší...

Vánoce nejkrásnější svátky rozzářených očí dětí a šťastných rodičů, kteří nepodlehli krátkozraké „korektnosti“ a stále ještě jmenují tyto svátky lásky, pokoje a míru správným jménem. Daří se jim tak uchovávat v srdíčkách dětí víru, že na Štědrý večer to bude Ježíšek, kdo přinese stromeček a možná i dáreček pod ním.

Také jsem to překrásné vánoční „divadýlko“ kdysi po léta hrával. I když synáčkové už od spolužáků věděli, že Santa Claus je vlastně jen záminka k velikému nakupování, tak o Je-

žíškovi si tak jisti nebyli. Jako dědeček se samozřejmě i nadále na ty opravdové Vánoce s vnoučaty těším, ale čím dál tím víc si zároveň uvědomuji, že mi zase přibyl jeden křížek na mapě života. Zdá se mi, že čas ubíhá nějak rychleji a rychleji. Utěšuji se rčením, že prý se stářím přichází moudrost. Obávám se ale, že někdy stáří přichází samo, a tak se domnívám, že neuškodí, zvláště pro nás už značně prošedivělé, si alespoň jednou za rok – právě na ty svátky pokoje a lásky, o tu moudrost poprosit. A opravdu nezáleží na tom, ke komu se se svou prosbou obracíme – zda to je pro někoho právě ten Ježíšek, pro jiného Bůh či Prozřetelnost, svědomí vesmíru nebo Akašické pole. **Josef Skala, Vancouver** (kráceno)

.....

Vánoční stromek

HEDVIKA PÁRTLOVÁ, 15 LET

Už od semínka jsem vyrůstal daleko od rodičů v lesíku, kam mě zanesl vítr. Vždycky jsem byl drobnější, měl jsem užší větve než ostatní, prořídle jehličí a malé šištíčky. Moji urostlí vrstevníci se mi posmívali, říkali mi KOSTĚ! A i jinými nelichotivými přezdívkami. Takže jsem byl docela rád, když se ke mně jednoho zasněženého dne sehnul muž v oranžovém obleku a mé trápení ukončil. Zavřel jsem oči a semknul všechny větve co nejbliž ke svému kmenu. Ještě jsem ucítil, jak ze mě pár snítek jehličí upadlo, a pak už jsem necítil vůbec, ale vůbec nic.

Tu mě probudil prudký náraz, jak se mnou někdo hodil na zem. Kde to jsem? Pokusil jsem se zakřičet, ale bránila mi v tom síťovina, kterou jsem byl pravděpodobně omotan kolem dokola. Aha, takže to tak nakonec je. To, co jsem slyšel říkat ostatní stromky. Přijedou si pro nás. A taky že přijeli. Chabě jsem se pokusil zatřást větvemi, ale byl to opravdu marný pokus. Jen ze mě opadlo další jehličí a převrhl jsem se na zem. Takhle mě rozhodně nikdo nekoupí, pomyslel jsem si. Ucítil jsem, jak mě někdo zase postavil, a pak startování auta. Už nás asi vezou tam, kde naše cesta končí.

Jakmile mě pár dlaní v rukavicích uchopil a hodil na zem pokrytou docela tlustou vrstvou sněhu, nejenže mě oslnilo ostré prosincové světlo, ale hlavně jsem ucítil po celé ploše svých větví nevítaný chlad. Trošku jsem se otrásl zimou, ale

nebylo mi to ani moc platné, protože mě zase někdo uchopil a někam mě nesl.

„Tady budeš,“ uslyšel jsem hrubý mužský hlas a pak vzdalující se kroky. Kmen mě tím prudkým nárazem o chladnou zem zabolet. Trošku jsem se natočil, abych se mohl rozhlédnout, jestli uvidím i další svázané stromky čekající na budoucí majitele. A taky že jsem viděl. Bylo jich OPRAVDU HROZNĚ MOC. Asi jsem se ocítl, stejně jako všichni ostatní, v nějaké ohromné zahrádkářské prodejně, kde je část obchod a ostatní velká plocha pokrytá sezónním zbožím, kterým jsme byly teď my. Snad nejhorší na tom všem bylo, že jsem věděl, že tu zůstanu jako poslední. Všechny ostatní stromy byly krásně vysoké, s košatými a bohatými větvemi, s krásně zbarveným jehličím. Připadal jsem si jako ještě větší ubožák, protože tu nebyly jen smrky, ale taky borovice, jedle a spousta dalších. Pevně jsem se v té své kazajce semknul ještě víc k sobě a jen čekal, co bude.

Dny ubíhaly, stromky mizely a s každým dalším prodaným jsem se cítil čím dál tím smutnější a zbytečnější. Hlavně když jsem viděl všechna ta prázdná místa okolo sebe. Komentářů typu Co je to za koště, to si snad nemůže nikdo koupit... Toho si nikdo vezme, jen když už tu nic nebude... a Ten je jen tak do vázičky... jsem už ani nepočítal.

A pak to přišlo. To, co jsem ani já, ani nikdo jiný nečekal. Do obchodu přišla

malá holčička, dva blondaté culičky, růžové sněhulky – a hned běžela ke mně:

„Tati, tenhle. Tenhle, podívej, je velký jako já!“ postavila se vedle mě a nadšeně se se mnou srovnávala. Cítil jsem se tak skvěle. Tatínek si mě změřil pochybovavým pohledem, ale nakonec řekl:

„Když se ti líbí, tak proč ne,“ a myslím, že jsem ho slyšel pod vousy brumlat něco o tom, že to alespoň bude levnější, ale toho jsem si nevšímal.

Myslím, že byl den před Štědrým večerem, protože hned ráno mě zasadili do stojanu, holčička mě krásně nazdobila

červenými, stříbrnými a zlatými mašlemi a koulemi a obklopovala mě spousta dárků v lesklých obalech s různými motivy a pak se u mě krásně zaspívalo. Myslím, že jsem vypadal moc hezky, protože mě maminka i vyfotila. Za pár dní ze mě ozdoby sundali a já se bál toho nejhoršího, že mě vyhodí a to bude můj konec.

Ale mylil jsem se. Holčička si mě natolik oblíbila, že jsem v rohu obývacího pokoje stál ještě dlouho. Tak dlouho, až ze mě všechno jehličí opadalo a já už jen seděl a usínal s pocitem, že mě má někdo rád. ■

ŽIVOT JE ...?

*Zítra v Dancing Hallu
pořádají tance
pro staré kance!
sděluje šedovlasý přítel
pobaveně
své milé ženě
Ten večer pak je velmi elegantní
oblek jak fešák z Hollywoodu
motýlek, smoking ...*

*Nedlouho před zlatou svatbou
protáčí svou choť po parketu
Dancing Hallu
jakoby hrál jim k tomu
Karel Vlach*

*V tu chvíli už mu zbývá
sotva rok života ...*

*Ptáváme se:
Jak asi bychom žili
kdybychom mohli žít znova?
Poněkud zbytečná slova
Kdybychom věděli tehdy
co víme teď
jak asi jevil by
se nám svět?*

Otázky zbytečné jako appendix ...

Na vancouverské ulici Robson
žena s početnými náušnicemi
a kruhy na zápěstí
nabízí tajemství osudu, věští
budoucnost tomu
kdo zajímá se

K čemu je mi ale taková znalost?
Budou to radosti
a nebo svízele a starost?

V lese u Pacifiku
na kulatém stolci uťatého stromu
počítám jeho letokruhy
a žasnu ...

Kdo světem chodí
s otevřenýma očima
sotva se nudí
vteřinu pouhou
Aby měl chvíli dlouhou
v tom brání mu
vnímání všedních věcí
Nemohly vzniknout přeci
docela bez dohledu!
Koho?
Nevím ...

VLADIMÍR CÍCHA